

Издавач Недјелом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (и БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., из четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Почтама слаже се у
Београду, у Главном поштом
универзитетском згради, у
Петини, на Цетињу, и
у свим поштом установама
у којима пошту у Кошару.
Делом слаже се у одређеном
титу Румунског сенатора.

За отплату слаже се на
реду, пошто. За отплату слаже
се на друге врсте поште.

Позив на претплату

НА

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

Многим нашим претплатницима
истиче тромјесечна претплата крајем
овога мјесеца.

С тога позивамо учтиво све
пријатеље нашега листа, који су ради
и даље овај лист држати, да нам
за времена пошту претплату, да
им не би, због касно стигле претплате,
који лист од издуже четврти изостасио.

Цијена је „Гласу Црногорца“:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-
УГАРСКУ (и за БОСНУ и ХЕР-
ЦЕГОВИНУ):

На годину 6 ф. и. в. р.

На по године 3

На три мјесеца 1 . 50 и.

За све друге земље у Јевропи

Америци:

На годину 20 франака.

На по године 10

На три мјесеца 5

Претплатници из Аустро-Угарске
(и Босне и Херцеговине) нека шаљу
своју претплату поштанском у-
путницом на г. Петра Рамада-
новића у Котор. Нарочито се у-
мољавају претплатници из Босне и
Херцеговине, да нам не шаљу новце
непосредно овамо у запечаћеном пи-
сму, за које ми морамо овдје плаћати
свагда по 40 до 50 новчића, него
нека упућују претплату на г. Петра
Рамаданоновића у Котор, а то поштан-
ском упутницом.

Претплату из Србије на наш
лист prima само књижевни Велимира
Валовића у Београду. С тога нека
се тамошњи наши претплатници изво-
де за времена с претплатом обратити
на ту књижевну.

Претплатници с другдјех стра-
на нека шаљу своју претплату у
плаћеном до Цетиња писму на:
„Управу „Гласа Црногорца“ на
Цетиње“.

Цетиње, 20. Марта 1885.

У П Р А В А

ГЛАС ЦРНОГОРЦА.

ЦЕТИЊЕ, 23. Марта.

Брзојавне вјести из Петрограда
и Лондона, час узбуђују а час уми-
рују свијет. Жива је већ једном до-
нијела била: „све ратне лађе англи-
ске добише наредбу да буду справне
за полазак. — Изашла је краљичина
наредба да се сва резерва позивље“
и т. д. Мало након тога, брзојавља
се отуда (из Лондона) како договори
напредују у помиришном смислу и
како је отклоњена опасност да ће за-
ратити. Тај глас тек се распрострло,
стиже други у противном смислу, и
тако на измјену отада живом додије-
ћу кобне ријечи: *rat he*, па опет до-
мало: *neke*!

То противурјечије одјекује и по
новинама. Један исти лист није да-
пас овако, сјутра онако, како је кад
надахнут тим кратким вјестима са
извора. Они што су злоради славен-
ству, кад виде да им је прилика, дају
маха ономе што им је на срцу, а кад
им се прилици е се обзоре почео
ведрити, онда обрну и они пјесму,
појући хвале миру и грозећи се то-
боже, од пошљедица.

Бечка „N. T. Presse“ у једноме
од потокијех бројева доказала је,
(разумије се на свој начин), како се
рат између Инглеске и Русије не мо-
же избјећи.

Сјутра дан та иста „Преса“ ужи-
рује свијет, противном вјешћу. Иви-
дописник разговарао се са Ласарем,
чланом комисије за руско-афганску
границу. Ласар је рекао дописнику
да се он, (руски агент), чуди рашта
су Инглези толико раздражени, пошто
нема озбиљнијих узрока рату. Руска
је влада изјавила да не намјерава
присвојити Херат, а једино ради Хе-
рата могао би се рат завршити. Сва
размирица може се на таки начин
ријешити између влада и комисија и
т. д.

„Daily News“, лист најближи ин-
глеској влади, писао је ту скоро: „не
можемо разумјети како се мир уздр-
жати може, ако се Русија не одрече
својих захтјева. Ако би мир афган-
ски, настајуће неједне, позвао Ингле-
ску да га одбрани од руске инвазије,
Инглеска не би могла тај позив од-
бити, а у томе случају неће се рат
ограничити на Азију.“

„Daily News“ — како се брзо-
јавља — доноси сад другу вјест,
наме да по неким знацима из Пе-
трограда, влада инглеска има основа-
но надање е ће се спор веома по-
вољно ријешити. „D. N.“ не напоми-
ње је ли се Русија одрекла својих
захтјева. По свој прилици није, јер да
је, „D. N.“ не би заборавио то ка-
зати.

Ко може, дакле, дознати истини-
то стање ствари и предвидјети исход
тога злозвонног спора?

Збрка је велика и недошљедност,
у главнијим новинама инглеским, кад
оцењују рад Русије у средњој Азији
и кад је окривљују због овога спора.
Ево за примјер два листа инглеска
„Стандард“ и „Тајмс“, оба јако ува-
жена, а оба ратоборним духом напо-
њена у потоње вријеме. Један и дру-
ги, довијели су жестокијех чланака
против Русије, ама доијели су, — и то
у току размирице, — и ријечи веома
ласкавијех о благотворном утицу
руске цивилизације на Азију. Ми ћемо
овдје преврнути што пишу поменути
листови у овоме потоњем смислу, јер
тај суд колико је на част Русији, то-
лико је и онима који је тако суде,
јер тијем доказују да им страст не
може са свијем заглушити осјећај пра-
вичности, нити замаглити свијетлост ра-
зума.

„Стандард“ има свог дописника
у комисији инглеској, која заједно са
руском одређује границе између Ру-
сије и Афганистана. Тај дописник пи-
ше своје листу:

„Човјека обзиром грозота кад се
приближује Туркменији, те види ну-
стоту што су је она навијели. Отрагу
неколико година Текејци су похара-
ли Пахрију; становници нас увјерава-
ше да нијесу узнемиравани отада су Ру-
си освојили ту оазу.“

„Народ Пахрије помиње, са из-
разима најтоплије благодарности, о
великодушности Руса. Мора се призна-
ти да Руси показаше велику мудрост,
поступајући тако са некадашњим ро-
бовима.“

„Много ће времена протећи док
се избрише успомена човјечности и
управ веледушности што Руси остави-
ше у овим крајевима. Није вајде
крити, да је тијем Русија стекла не-
измјеран и трајан утицај.“

„Међу Кусаном и Кундом би-
ла нестало становника, јер се народ
бјеже разбјежао од Зулума Туркмен-
а, а отада Русија заузе Мерв, предјел
је опет настао и миран.“

„Примичући се к Базаургабу,

сретали смо голема крда стоке коју го-
наху неоружани селаци, а причаху нам
ти исти селаци, да отрагу двије го-
дине, није се могао видјети једно
бравце или говече у томе крају.“

„Занета међи и утица, што Руси
стеклине у овим предјелима, велика је,
нити ће је моћи ко распршити поли-
тичким и дипломатичким лагуима.“

Тако пише „Стандард“.

А ево што каже „Тајмс“:

„Нико не може тајити заслуге
што је Русија учинила просвјети и
човјечности на земљишту које је за-
узела међу каспијским морем Мервом
и Сараксом.“

„Генерал Лумден (началник ин-
глеске комисије за уређење граница)
и његова пратња походише, на пер-
сијско-афганској граници крајеве, у
које ниједан јевропски путник није
допирао пријед, и ту не нађоше до
прави каос, бесудност и најразузда-
није.“

„Окрутност дивљих побједница
у Африци, како то описаше Гордон и
Бекер, ништа су према страховима
што почињу Туркмени на персиј-
ској граници, прије во Руси освојише
Мерв.“

„Добротворни утицај руске владе
једнаким начином осјетио се у ономе
дијелу Јерменске, што је последице по-
тоњег руско-турског рата припао
Русији. Презас испод турске власти
под руску, презас је из невоље и не-
реда у рад, чистоћу и ред.“

„Без сумње Русију су руководи-
ли и политички разлози, не само
чуство човјечности, да уводи просвје-
ту и ред у крајеве гдје владаху
самовоља и варварство.“

„Али, као свака држава која
осваја, она је приморана укадати бе-
суђе гдје оно пријети сигурности не-
посредних граница, те протегнути своје
границе док се не примакне к држави
држењој и јакој.“

Ето, тако суде ти мјеродавни ли-
стови о утицу руске владавине у
средњој Азији!

Но кад инглески интереси у опа-
ност дођу, онда се о свему томе не
води рачуна. Инглези страхују да Ру-
сија не узме Херат, а тада слабо би
Афганистан растављао руске од ингле-
скијех посједовања. Она захтјева од Ру-
сије да узмакне својом војском далеко
од Херата, и нека се граница одреди.

Русија пристаје на уређење гра-
ница, али је баш сва тешкоћа у томе.
Руски агент Ласар изјавио је у лонд.
географском друштву да ће се Афган-
ско питање само тада моћи повољно
ријешити, ако се граница повуче испод
Зулумара, те да Русији остане Пен-
дех.

Брзојав доноси најновију вјест
да је из Петрограда отишао други
предлог, који се оцкује са великим
нестрпљењем у Лондону, и на који се
тамо полаже велико надање, јер је мо-
гуће да ће он сагласити обе државе.

Ми од срца желимо, да нешто
понушти једна, нешто друга, не крв-
ава своје достојанство ни једна ни дру-
га. Инглеско-руски рат вавио би го-
леми штете објема, а реалне користи
само некеме трећему, који се нада да
би му тада остале слободне руке, не-
му и оним што су узд п. Ми смо
то већ једном рекли. Мило нам је што
дотопи руски листови, које до сад
приносимо, тако исто масле.

Да ако се Бисмарк превари ово-
га пута у рачуну!

Позивамо кудре, као што је „B.
Tagblatt“, ми не држимо, па за то и
не можемо знати шта све у нем-
ачкој у Црној Гори. Тек из забрљачког
„Србобран“ дознамо, како нас је заје-
но дохватио „B. (Budapester?) Uj. Tag-
blatt“.

Један наш чланак о парламентарној
побједи Гладстонову, гдје смо, међу оста-
лим, изнели, како противници Гладстонове
владе, међу којима се особито одликује
овај дво члестухе (тако треба да
стоји, а не инглеске, које је штампарска
погрешка) италије, коју плаћа Бисмарк,
нападну на Гладстонову и убуђују јавно
мнзлсво — тај наш чланак дос је повода
осом кудрестарском листу (т. ј. „B. Tag-
blatt“), да се овако изрази о Црној Гори:
„Тамо горе (у Црној Гори) да-
бојмо да је за новаи све на
продају, па и част и старбина“.

Ово бжежимо, тек да се зна, како
се може и смије писати у аустро-угар-
ским листовима о Црној Гори.

Бранити се против таквоијех клевета,
још кад долазе из поганих уста габјанијех
Семифана а из земље сватакашних утаја
и промјерара, било би испод нашега до-
стојанства.

Него знај, ако је ко рад да се увје-
ри, не преко новина него из сопственог
искуства, шта се све може купити за но-
вац код нас, тек изводи доћи у Црну Го-
ру да плаћа, па тек зашта Црногорци
пошто им је част и отаџбина, али тек у
нето доба добро чува нос, јер, Божа му
вјера! на то питање овдје се одговара
врљим савишном или хладнијем гвожђем.

Бечки „Фремденблат“ дошло је
свом пошљедњем броју овај зна-
чајан чланак о Балканском полуостр-
ву, који гласи:

„Ми смо већ више пута имали
прилику да обратимо пажњу наших
читалаца на једну тепацпају, која се
у пошљедње доба често појављује и
која све догађаје на Балканском по-
луострву са неуморном истрајношћу
експлоатише, да их на начин сумња-
чења стави у службу својим агита-
торским циљевима. На тај је начин
експлоатисан прије кратког времена
македонски покрет, који је прво
инспириран са бугарске стране, и
који је, са свим природно, иза-
звао против себе грчки и српски
покрет а тако се исто поступало и
са најновијим отпором појединих му-
хамеданских арбанашких племена про-
тив турских државних власти Дене-
ше које су долазиле из Снадра, Ко-
тора или Београда, и многобројни по-
винарски чланци, већном славенских
листова, трубаху се, да тој до сад
скроз локалној авери припада потре-
бан сензационал карактер. Чи тако-
звани арбанашки ахилон комитет у
Корчу, који нарочито развија свој
рад у италијанској штампарији, није про-
пустио да на своје циљеве не задо-
бије италијанско јавно мнзлсво. На-
ма се чини као да се та италијанска
распрострла и до Аустро-Угарској.
Пошто се она неко вријеме тјерала у
југославенским листовима, што излазе
на угарском земљишту, изазвало јој
у најновије доба трага у разним ко-
пинарским гласцима, а нарочито у
једном италијанском листу, који је у сво-
ме неједнаком броју отворно своје
стипује једном бечком писму, које са-
држи у себи све ово, што смо при-
воду ових врста рекли да новинар-
ску агитацију на том пољу, и које
аустро-угарској монархији са великим
ауторитетом приписује у томе ставу
велику активну улогу. Извешајно би
било, да се упуштамо у појединости
тога представљања, и да претресам
само све апсурдне комбинације. Но
показује у опште однос аустро-угар-
ске монархије, коме је веома ми-
шљено великих политичара и расно-

жење које влада у народу, тај зна, да се овдје не грамази на за каквим спољним заветима, да, шта више, у складу са народима ове монархије, све фактори који су мјеродавни за њену политику највише осјећају потребу мира и да су менујесна некроном жељом, да се мир и ред на основу постојећих уговора по могућству свуда а највише у земљама на Истоку очува од свега што би га могло нарушити. У тој тежњи напави наша монархија, на наше највеће задовољство, у мирољубивој политици тројанској поуздана ослона, а у свима осталим државама и владама поуздане другарице, које дијеле са њом исто мишљење.

„На основу тих стварних података у стању смо, дакле, да све те тенденциозне вјести, које смо мало час поменули, и којима се аустро-угарској монархији подмећу војничке акције и освајачке намјере, још једном најодлучније одбијемо, као ничим неосноване. Но да тој онакој агитацији, која се на разним мјестима тјера и која већином служи разним супротним партикуларним интересима, ставимо јединак за узвијек на пут, држимо да ћемо добро учинити ако нашим читоцима један пут за свагда уштедимо даља подобра напрезања“.

Борба око Африке.

„La lutte pour l'Afrique“ наслов је чланку којег је чувени француски писац Е. Пол приоципио у „Revue Indépendante“. Ма овдје првенствено у славном поменути чланак духовитог писца.

Виктор Иго рекао је једном, да ће у 19. вијеку Јевропејци створити од Африке свијет. И заиста све се брине, све гледа, труди се, да докаже, да је Виктор Иго право рекао, те бисмо већ данас морали Африку звати „новим свијетом“. И поједине особе, и поједине друштва, и цијеле државе, улажу своје силе, да одкрију и уопштају што више тај „нови свијет“. Учесници и мисионари, трговци и политички, сви та напоре у Африци широко и плодно поље за своје djelovanje. И бегме, величајни планови свићу по Африци, један или два огромни, чудноватији од другог: Једни хоће, да неизмјерном железничком мрежом покрију цијело земљиште чак у најнепознатије, најнеприступачије предјеле; други смјују, како да копају канале; трећи да паку жеде, да цијелу пустињу Сахару претворе морем и т. д. То стоји, да је Африка свијет будућности, па с тога свијетске државе сираћају сва већ велику покорност на њу и полажу у њу велику важност.

Африка зове се данас земљом чудеса, земљом изванредног богатства, невјероватних тајна, и у томе има много истине. У истица, Африка крије за нас још много неодојених тајна, много неодојених законитака, много дивних, занимљивих тајна. Африка је — *par excellence* — земља контраста, јер тошко да контраст гдје игра већу, значајнију улогу не овдје. Свуда, у животности, близинству, у савом животности онакој снази власт, и редина, особити чар тога контраста. Жителство Африке разликује се по својој

пути, по тјелестом устроју, по свом животу, по својим обичајима, као нигдје. Африка има дуди, који држе дудско месо слабом храном, има их, којима огаси крв, па, и земља сама служи храном. У Африци крију се велика краљевства, у којима владају сирознеодисни, самовољни владари, у којима се почињу највећа окрутства, у којима се славе крваве оргије; а има и ситних, незнатних краљевства, гдје по краљевинама постоје баш много углада, гдје по та величанства Јевропејцима драге воље службе за заслужнике те им носе терет, или пак саме Јевропејци пренапавију преко кааука, а да заслужује који пер пагески рубад.

Јевропејци гледају сада присвојити што прије што више од тог „новог свијета“, за који се већ одавно знаде, али се још данас не познаје. Од свијех држава јевропских истичу се ту трије свега двије: Инглеска и Француска, које су ухватила већ чврсту позицију на африканском земљишту, и које гледају, да се на њом не само што боље учврсте, него и рашире. Иза њих слајде тек друге државе, као Италија, Португалска, Шпанска и т. д. од којих свака тежи за нечим, свака би радила што више уграбити од африканског земљишта, од африканског богатства. Но да промислимо неким редом жеде и тежње, политичке планове и акције јевропских држава према Африци, почнемо са сјевера.

На сјеверној страни Африке учврстали се већ добро Инглески и Француски. Први у Египту други у Алжиру, а и у — Тунису. У њих гоје своја „*raison d'être*“ Италија, за Триполитанску, и Шпанска, за Мароканску, те ће се сигурно код прве агоде побринути, да сања уграби своје. Чини се, да то неби било врло корисно по Африку, по развитаку и напредак споменутих африканских земаља. Мароканска земља до душе је најближа сусједна цивилизованој Јевропи, па ипак владају у њој по свему варварски одношаји, који прије трговину и сваки напредак. Може се рећи, да разбојнички владају у тој земљи; јер сам краљ боји се тих разбојника, те не излази никада без јаке пратње. Право и закон не пита ондје никог. Интервенција дакле јевропска не би шкодила, да учини барем ред у тој земљи, као што су Французи учинили ред у Алжиру и у Тунису. Код човјек помисли, како је некад било у Алжиру и Тунису, а како је данас, мора се заиста дивити и благоговити Францезе, који су тако лијепо уредили те земље. Прије трговало се с робовима не далеко од морске обале, робило се бродове, убијало се дуде по бијелом дану, на улицама и т. д. у кратко, владао неред, који још и данас влада у разбојничкој Мароканској и Триполитанској. Но Французи очистили су земљу од тога гада и начинили ред, те сад већ лијепо цвати ова земља, која некад, у даној давнини, толико богата и слава, и јака била, да се је такмича и Италијом, с Римом. Французи не штеде жртава, само да подигну што више ове земље. Смјују се којекваз планови, од којих ћемо споменути нарочито један, врло значајан. Канетан Рудер замислио је план, да се из залијева Габеског посебним каналом проведе море у унутрашње земље све до великог слатког језера Ел Фејел, које лежи испод површине морске. Тада би се каналом могло довести у ерце пустиње те привести промету велику оазу. Канетан Рудер споразумно се већ с генералом Ф. Лесепсом, да се прокопа тај канал, који ће бити без сумње од неизмјерне важности, не само за једне земље, већ за цијелу трговачки свијет. Уз то само да се још изведе — Са-

парска железница, а онда ће бити промету доста! Имала би се измислити градити железница од Алжира све до ријеке Негера — по њој ће се испуштају та жеља Францеза? Но т ује већ неможе планови не заборавајући Ф. Лесепса на мање, ве такође на практично, врло корисно, што из извајају сваки дан: Сви граде у Алжиру железнице и друмове, намештају бродове не жиде, дижу мостове, стварају ауке, напавију путове предјеле и т. д. Уз то дијепо се дижу нова села, нови градови, осипавају се школе и други добротворни заводи и с. д. Французи држе за ове двије земље још и — Сенегал, те мисле, да би уз ова два посједа спојена у један стварала изврстан основ за даља подухвата у Африци. То је најавио Рувије у парламентару француском, то исто бранио је М. А. Симонин у Издустрациону. Симонин нише ово одлучно овако: „Азија и Океанија Инглеској, Америка Сједињеним Државама, а Африка — Француској!“

Доказујући за тим, како није данас више немогуће, што се већ немогуће чинило, вели, да би се могао спојити Алжир са Сенегалом на Суданом помоћу железнице, и канал провексти у пустињу, те препоручује, да се Француска мисе замишља за та „дјела мира, дјела напретка“. Ми радо вјерујемо, да тако мисле, да то жеде и други Французи, а не само Симонин.

Побједа британског оружја над четима Османа Дигме а на позицијама хашејским пред Суакином, и ако је још један доказ предвањану да је почела да тамни слава и да опада звла лажног пророка Махдије, ипак не улива наде јевропској штампи да ће неке трупе, колико их сада има на суданском бојишту, угушити једном устанак, који још прије двије године беше буцнуо па се до данас тако силно распламтао. Осман Дигма и ако се са развијеном главом морао да повуче испред инглеских трупа, ипак није са свим науство хашејске позиције, већ у њима прикупила нову силу и спрема се за још жешћи напад. Хоће ли инглеском јунаку Грешему испастаи за руком да и у овоме нападу истакне славу британског оружја и чудо срећне од генерала Уелселија, чије су мишице прилично клонуле у борби за част британску и њену храбру војску, то ћемо видјети. Ако инглеске трупе, које се ватазе концентрисане пред Суакином, буду при овом другом нападу побједају, онда ће се кренути на Бербер. Генерал Грешем је предузети исте бојне марише и исте које је и лали с прољећа предузимао, када је хтио да отвори пута инглеској војсци са Црвеног Мора на доњи Нил, и када га оне чувене битке око Ел Теба и Тамаја изнијеше на глас, ма да и није могао да отвори пута не Суакима у Бербер.

Проио се глас, да је међу приврженицима Махдијиним у Кордофану оладано раздор и неслога, услед доласка у Ел Обейд новог суапарника „свеченог“. Овај је дошао право из Дарфура и стао јавно прокламирати како Махмед Ахмед није никада био изабраник пророков, већ да је само једна варалица и више ништа. Услед овога многи су почели напуштати лажног Махдију, па чак и једно арапско племе Багари, чувено са своје храбрости, које је већ и на путу за своју отаџбину. Најнови Махдија зове се Ел Селуси, а пореклом ј из Дарфура, у до сада је прикупио око себо прилично присталица.

Прије неколико дана Осман Дигма, као главни официр Махдијин, упутио је писмо на генерала Грешема, у ком писму напомиње све успјехе и побједе што их је Махдијина војска учинила над Инглесима, па позива генерала и инглеску војску, да

се ману напада на Суаним. У писму даде вели, да ће сви главом платити ако буду тзјико дуди те не признају војску Махмедову и не поборе се са Махдијиним. Инглеске листове јављају, да је генерал Грешем одговорио на ово писмо одмах, рекав, да Инглески имају под својим управом наше раса муслиманских, и да им нико не смата да се држе вјере Махмедове. Наглави, вели, нише дошли у Судан да замишле религиозне ратове противу муслимана, него да утврде мир и поредак сигурности имања и личности муслимана у Судану. С тога вели: „док још није доцна, боље би било да се ви са нашим присталицама предате, јер иначе не ће бити ипности, по вас чека сигурна смрт, коњевскација имања, помилиствене казне и т. д.“

„Пестер Ло!д“ у једном од својих посљедњих брјева доноси овај уводни чланак о немирима у старој Србији:

из Цариграда нам по ново јављају, да је са свим етишана побуна Арбанаса у Призрену, да урташ напуштају свака даља отпор и да се по мало почињу враћати својим кућама. Теме се досад јасно показало, да је био довољан ауторитет порте, да сузбије овај арбанашки устанак, који је са вијесне стране тако пречјемишан; као з то, да је устанак донета буцнуо само из мјесних побуна, и да је до краја очувао свој долазан ачај, као што смо ми те још из прва почетка држали. И тим нам баш чудноватије изгледају разне комбинације, које су се нарочито у славној српској штампи везивале и још и сада везују за тај устанак, и које би нас морале у неодојно интересовати, када би биле на правом путу, јер из њих провирује нарочита тежња, да се аустро-угарској монархији у тој афери подметне особита улога. Послије толико година, сада се опет може читати о проширењу аустро-угарске окупације према Митровице, о неком споразуму са сјеверним Арнаутима, и то све се износи под плантом измишљање „обавјештености“, а у голој намјери, да се жеде и нагађања предетне као стварна факта. Ми мислимо да одијемо и сувише пажње таквим изјављањима, већ када их само немојемо; јер нам се чини да нема потреба да их нарочито побдијемо. Довољно је већ и то што се развила ситуација, па да се сва та агитаторска магла и конпаративне коначно рашириши. Не положају у Арбанији ни у Македонији није такав да би била од потребе или да би се могла жедети страна интервенција. Баш на против сваке стране мјешање, било ма с воје стране, изазвало би тек слабости, које се сада виде ондје гдје их нијаво и нема у Арбанији влада онед мир, а у Македонији законити поредак у онште никако није ни поремећен. Арбанско питање остаје назада и у свако доба унутрашње отоманско питање, а македонско питање у опште није ни покретно, а не треба ни да се покреће. Грци у Македонији показали су се у посљедње доба као одаојан отоманске владавине према агитаторским тежњама Бугара, и њих је (Бугаре) и ту ведавно ономеноу њихов оглазур, да у политичком погледу одржавају мир, ако жеде да остваре своје жеде на привремено пољу. Страмо мјешање у тим предјелима не би нигда тако штетно било као баш сада. И сама Русија показује за то врломоет, да отишав од себо и сваку сјемку интервенције, а Бугарски су на Петрограда обидли ономљави, да обуегао своје даље агитације. У таквим околностима намјеровиште су новине савишта рђаво изабрале врјеме, да млади на виду аустро-угарске акције на Истову, и ако им је до чега другог стадо, осам не само до наградо по

ИСТАК „ГЛАСА ПРИГОРЦА“.

Фијакер бр. 13.

Први дио.

АВЕЉ И БЕРТА.

XI.

Жан Жеди виде ту мноштво каролина, са изврнутим коњевима. На свакој бијашу го два есера. Он растаче један есер са клина, отвори га да види има ли у њему кутинца са улом и етирцем, па ужди кресавицу и завила етирцем.

Затиме капом заклопи есер, те помоћу слабо свијетлости што продаваше кроз маса, од глаба пјегава стакла од есера, могао је тражити под телом оно што му требаше.

Од једном траже се, јер није на један мали витан, од омијех што се лако препонети могу и што се често налазе у неодојеним градинама.

У томе витану било је свакојег алата, клијента, маница, дилета, турпија сваке врсте, малића и каукава.

Он изабра једну турпију и двије, три каукава, уласи димећа етирцем те се поврну к својој асистици.

— Све ово на добро слута! — промисли он, — усјећу!

У час поне се на врх анда.

Облаци се бјежу разинали, мјесец засија те он андје под полама кров од неке мале аграде, можда кућице за перасту животињу; тај кров довираше таман до полојине анда.

— Гле! — рече дучек, — то ми ваља колико јавна велика асистица, не треба, дакле, да је премаћем с ове друге стране!

Он се спусти на кров, па без икакво мукс оскла у авију.

Ту застале мало, наперав уши. Шум градеки диваше у даљини. Оно пјега бијаше највећа тишина.

Инглескине да ће се посао свршити добро; почео се и сипао без нагете; о-стајаше му још да вјешто отвори нева врата или неки прозор.

На приземном спрату дворца, према шуналаји гуд кола пролазаху, бијашу једна врата и троји прозори.

— Врата, — рече Жан Жеди, — не ће бити могуће отворити, ван да су их заборавили затворити, а није прилика.

Хвати се руком за држак те покуша да отвори, али зазвуду.

— Како сам ја то! — промисли он.

— Срећом мијам, ипак при себи моје алате, а знам сузити се зина. Али с друге стране, мора да је човјек чист као длака и да му треба наперутати се на и да је масна мена, па тек онда да му се рачи самосаму да узегне у кућу гдје су

четир жевске!... Та не бјеше до једна 1837-мо године, и та ме једна узлети... Ђаво ми је понио, чудне ајучине... пушњак, отровљу, са свачим се саузига... — Ама, онет, није сад врјеме да се размишља. Кад је прилика да човјек запали обалав шифар, тада заслужује да се ризикује кожа. Може му бити! На који ћу прозор јуришати! Има их три! Те, на први што се намане.

Примаче се к првом прозору па зачука ножица по стаклу.

— Ђавола! двострука стакла, дав да нас слабо се штеди. Савјесни дуд оми закупници, имаћу носад!

Жан Жеди извади из цена дијаманат и једну округлу кутију од тешке, у којој бијаше црна гучица, круна кожно јаје.

Својим дахом загрија гучу, па је промела међу дланима, те мало по мало постаде смола мекучина и приљепљива.

Затиме зареза дијамантом круг на стаклу, круг којим би могао омасети дво од клојука.

Њему се није хитало. Работаше као ала, као какав поштоман редник у еред бијела дана.

Нешто зареза стакло, узне ону гучицу смоле, протрла је планоно међу дланима, па је приљепио у еред еред онот артта.

А пошто се ушери да се смола приљепица, притисну је пољоме к стаклу. Стало криву мало, као ороз, кад пушну натегнем.

Стављени се котур одвоји.

Жан Жеди повуче га, јер је гучица служила као јабучица на његовом поклопцу. Откако положи на праг од прозора; одијели смола, па је тиску у кутију од смоле, — а затиме свијући се са опрележком поносом и са водрим лицем, као иза сушине дучности, рече:

— Евола старику! То ће рећи радити као што треба! — А сад не остаје по отворити прозор.

Жеде ружику ружу кроз округлу ружу, прева је и потрља јабучицу на ередина, (та је замјенила неваданине вјетрувије), одије је у турју, те се стакло обрну на својим клинјима без ширпа.

Оставивши неко врјеме узрућен и у-станивши дасаме Жак Жеди наперу уз.

Он претвори преко прага и уђе унутра.

— А сад, гдје сам? — зашита се дучек у еред првога мрак. — Не видје се пред очима прста. Доста би било да турнем што, дигла би се лама.

Ужди кресавицу те погледа око себо.

Ејаше у кућини.

На оглашту бијаше свијетлак и у писму свијетла, коју он завази.

— А сад, — изглед он, — будио опрени.

Опрениост у томе плеу изискивање од њига да се изује. Он свиде пренаје те из остави под прозор говорећи:

претак од писаних умотвора, то бод су-
мње неће постићи никаква успјеха. Та
представљања немају више ни толико ута-
ска, колико чине гренутна алармова; хва-
ла богу, јавно је мишљење доста ступило
према таким нападима на његову адо-
врљивост.

Политички преглед.

Француска. — Најважнија појава у
политичкоме свијету, последије инглеско-ру-
ске размирице је министарска промјена у
Француској (в. наше брзојаве). Не зна се
ко ће замијеними министарство Ферри.
— Листу „Национал Цајтунг“ дјелва
се с добро обавијештене кинеске стране:
међу Француском и Кином воде се у
овај час у Пекингу врло озбиљни
преговори о миру. Држи се, да ће већ
скори дана стићи о коначном помирењу.
— Међутим док се толико говори о помире-
ним договорима између Француске и Кине,
стижу неповољне вјести из Тонкина. Ге-
нерал „Негрер“ јавља из Донг-Донга:
Кинеси ударили су прејучер на наше чете
код Донг-Донга те су узели све дивизије
логорништа у Бангхоу. Наше настојање, да
непријатеља сузбијемо остало је безуспјешно,
јер је био јачи од нас, те смо морали бој
прекинути. Наших пало је 200 мртвих и
раних. Ово све не слуги на мир. — У
комори предложено је министар Финанција
Тирард основу државног прорачуна за
год. 1886, по коме се равнотежа у редов-
ном прорачуну има успоставити износом
царина на жито и марву, који већ био
можда мањи од тридесет милиона франка.

Инглеска. — Влада свуд нека нео-
бична ратна приправност, која је у великој
опреци са помирењем гласовима који се
пронашају о одношајима између Инглеске
и Русије. У дошој кући прочитама је кра-
љичина посланица, која очигледно, да се на-
права садашња стања државних послова
морају на заштиту државе савати под
оружје причува стајаће војске и домобран-
ство. Министар рата наредило је, како се
чује, да 1500 људи има бити спремно, да
се укрцају за Индију. — Министарство
поморства пак одредило је, да се опреме
сва ратна бродови у Дивонпорту, Шатхаму
и Портсмуту, да могу сваки час дипло-
вати. — По вјестима из Суакима, усташе
напали су на воз са храном, који је
ишао у Зарубу, но морали су поражене
узакити. Устама пало је 100, док им су
Инглеси нагубили само 3 рањена. —
„Тајмс“ изазве у савику причува увјерје-
њем министарства, да се мир с Русијом може
само тада одржати, ако се руским државни-
цима и генералима докаже, да је Инглеска
спремна за рат, те ће радје подијети све
погабље и жртве дуготрајног и крвавог
нога рата, него да допушти, да се свечано
обећање прекрши, посегне за правим савез-
ником Инглеске и створи очита погубељ за
Индију. — Листови највећим дијелом одишу
ратоборним духом, вишући у један глас, да
је оправдано, да Инглеска започне рат.

Турска. — У Цариграду настаје свим
силама, да запријече даље ширење бугар-
ских скруштита. Бугарски експрес управ-
и је на Бугаре позив, да се у будуће окаче
свих исказа, којима се занемарују крив-
ствозаника. И пословач рускога главног
комесалата у Пловдиву, дош- је налог,
нека очигује, да руска влада не одобрава
садашње комесалство.

Русија. — „Свијет“ каже, да успр-
кос великим ратном припремама, Инглеска

се неће одлучити у рат, која би се рази-
шле у сукобу са Индијом. Не би било, како
тај лист поставља, пакетице од Инглеске, да
се у тако што упути; али што се Русије
гиче, она наравно мора оружаном руком
брани своја права и своју будућност у
средњој Азији. Може би доћи до такве ма-
ле експедиције, али до рата неће.

Индија. — Поводом спорог састава
индијског подкраља лорд Дуберви са на-
ганским емиром „Дели Нуе“ пишу, да ка-
да би емир позвао Инглеску, да га брани
проти руској провали, да би се Инглеска
морала одазвати томе позиву, а у томе по-
зиву да се не би рат ограничио само на
Азију.

Америка. У средњој Америци влада
сада рат а устанак. Барбае, предједник
Гатамал, једне од најреверентних и најчисти-
средњо-американских сјед. држава, позвао
се наивада с наивном, да своје те сјед.
државе у једну савезну државу, те је у ту
сврху изнео све војне силе своје државе.
Сан-Салвадор, најближа држава, оштре се
тој напани надијају се надишавој пот-
пору сједињених држава. У савезној
Колумбији, која с државом Панамам за-
сезе још у Панаамску ушину, брине већ
неколико мјесца грађански рат, који је
врло опасан за радње на Панаамском про-
копу. У Аспенвалу букује је такођер пре-
врат.

Довољно окружили високопречасног
г. Администратора с настојећој прослави
хиљад. светог Методија.

Свему обојета реда Православне
Свештенству Црногорскоме послато
приликом хиљадегодишње светковине
Светог Славенског апостола Методија.

„Идите научите све народе, крстите их у
име Оца и Сина и светог Духа, учећи их
чувати све што заповједах вам.“ Мат. 28. 19.

Ову заповијед дао је Христос Свој-
тељ својим ученицима. Она је знаменита и
величанствена, јер садржином својом најд-
начав и равнима прати све народе на
свијету. — Заповијед ова божанствена је,
што се по њој простире љубав Божија без
разлике на све народе на земљи. Али у
почетку хришћанства неки народи нијесу
могли бити удостојени ове небеске благо-
дати — љубави Божије — зато, што им се
свештатеља блага наука проповиједаше на
туђему и њима непознатоме језику, па им
беше непознато оно, што им се пропови-
једаше. Свето писмо не беше написано на
њиховом језику, па га зато никога не мо-
гаху ни читати, које им је сметало, да се
могу користовати са овом Христовом за-
повијешу. Међу такве народе спадао је и
наш Славенски народ, код којег абег на-
ведених урока није могла са успјехом на-
предовати божанствена наука Христа спа-
сатеља, поред свега што су је неки Сла-
вени већ у првим вјековима хришћанства
и примили били. Али то није им никакве
користи доијећи могло, јер они не пом-
љући то, остали су једнако под утицајем
својих незнабожачких предрасуда, па су
често одступали од те свете науке. Тек у
деветом вјеку појавише се велики мужеви
Свети Кирил и Методије, који гримиче из
себе дужност проваћи начин, да божан-
ствена наука Христова, и код Славена
плоднога корјена узхвати, да и славенски
народ окупи духовне хране са богате и бо-
жествене трпезе Господње. Пошто они у
оваквој намери примише на себе бреме
вошње заповиједи Господње међу Славенима,
по томе њих је света православна црква и
назвала Славенским Апостолима.

прислови узо на врата. Стојао је тако
неколико тренутака, угрућен, на дишући.

Шум се не понови већ.

— Причинио ми се, — рече, на
стави нож у зубе а руком притисну др-
жак. Врата се лако отворише те он уђе у
малу двораницу. Гдје је тога јутра мистрес
Дик Торн објасила оно даје савику, да име
своју савику у природној величини и ону
похојнога мужа.

До те дворанице бијаше женска со-
бица у којој је оставила домаће артије и
оне својине банк-нота, што јој преостадо-
ше од некадашњег богатства. Све је то о-
ставила бица, — како се читаоци могу
сјекати, — у овај лијепо столаћ ишаран
ваљаном и мједенам плочицама.

Та соба за женско пресвјачење и
гизање, растављаше дворану од спаваће
собе. Врата бјеху заључана.

Видећи да је највећа тишина око
њога, Жан-Жоди прелети очима у наскозо
и чисто му се очи заблјесташе од тога
кога сјаја.

— Гле! молим те! рече он и стави
нож у џеп, — како је овдје све сјајно!
Све свила и позлата! Е, јесу ли мало
сретни ти богатини, али изају овакоста по-
кућства!... Вајај, али изаја узврати ону
моју двојану вајану, и ја ћу се „тада“ о-
вако настанити! Али ништа нећу изоста-
вити... Биће ту дивна, напослава, фи-
лима, сважљачка, сатена сребрнјих и сн-

И ако међу њима једна браћа свеште-
ница војскаг војско, јесу ли би понови
бве живиот и дјела светог Кирила и Ме-
тодија; која не би потако показале ова
велика добротворна, савишљивосте ула-
ге, које су ова свети м. св. св. Славенски
ученици? Али при чему томе просвети и
не могу, а да сам овим пригодам у кротку
не напомињем живиот светог Кирила и Ме-
тодија, и да сам не напомињем тајнаства
присавишља на њихово земљано живиот.

Свети Кирил (Константин) и Методије
родиа су браћа етнотомом из Солуна. Они
будући славенски народности, нависле на-
уком Христовом просвјетити своју браћу
Славене, па на ту сврху и састави славен-
ску азбуку — писмена. — Они су година
862 с трикога на славенски превели неки
дио светог писма. Са овима првицима
књигама светог писма на славенски језик
присвјетили уносила су најпрви бугарски
народ и са његовим владиком Князем
Борисом обратила га у православну вјеру.
После тога она су редом обавишала и дру-
ге славенске земље и обуставили се дјел и
свога проповиједаша чак у Марамији.

Свети Кирил пошто је велика добра
славенском народу учинио 14. Фебруара
889 године упокоји се Богу у вјечност. А
његов брат свети Методије после тога вр-
шио је своју апостолску дужност 16 година
и последи великог труда на корист Сла-
венства упокојио се 6. Априла 883 године у
Београду пресели се у вјечни живот.

Планошом рад у проповиједану св.
апостола Кирила и Методија састојао се у
томе: да се међу славенским народом утаје
ди вјера у свештеница; љубав и близна-
му и нади на живот вјечни. Велико то дје-
ло Божије успушине св. апостоли тогех,
што саставише славенску азбуку и преве-
доше свето писмо на славенски језик којим
утврдише вјеру Христову међу Славенима.

Они су од истока до запада; од југа
до севера, као маршче ичело од швјета
до швјета неуморно, трпјеливо, безмало
дугом свештеном просвјетљени одиш и свуда
своје божје проповиједали међу словен-
ским својом браћом.

Као што сунце свјетлошћу својом по-
ли мрак разгонити и свагом топлото своје
чисти, да на земљи сва расушница оживе,
тако су славенски апостоли св. Кирил и
Методије науком Христовом славенски на-
род просвјетили. Пред свјетлошћу небеске
науке, коју су они на славенском језику
најпрви Славенима проповиједали настале је
изнабожачке таме међу Славенима. Пошто
се славенски народ врљим заузимањем св.
Кирила и Методија уповаде са спасоно-
ном науком преблагото спасатеља нашег
Исуса Христа, одмах се код Славена про-
буди љубав и највећа оданост хришћанској
вјери. Та божествене наука на свјежој ду-
ши и састоне славенскоме срцу одмах
узхвати дубокога корјена и благотворним
грамама својом убрзо обузвати укупну на-
род славенски, кога с. последи на жалост
историчке околности подијелише.

Наши предци — ерсека народ — је-
дан је огранак великога славенскога эле-
мента. — Огранак тај на јаким славен-
ском добул светом науком Христовом обла-
городише св. апостоли Кирил и Методије.
Наши предци воситавши се духом вјере
настајаше светом апостолима Кирилом и
Методијем, а под руковођством свете право-
славне цркве на дана у дан напредоваше
успушљиваше се у добродјелним хришћан-
ског живота. Правилно хришћанско васпо-
стање дјелује и у одношењу и задржању
рода човјечијег, и таквим васпитањем наши
предци оспушљиваше се душевно, и том ду-
ховном снагом у вријеме и сами најљубљих
некушених својих, као најдрагоцјеније ама-
нет сачуваше своју православну вјеру. Они
путем Христове вјере спасоше се и после
толико некушених свет у нови живот ступи-

ка узем обојенијех, — све ћу ја то ваба-
вити!

То говорехи Жан-Жоди закључио дес-
ном руком свјетлост, да је притаја, на
стаде гледати најпрвије савику Дик Торна,
па онда ону његову удовицу.

Чим узгледа ону потољу трже се на-
траг а савиштмак му задрита у руци.

Та женска савику ту у присјеку на-
гаслаше као да је живи; очи њене урте
бјеху на њ; ушњо му се као нека машта-
нија и нешто зашпришало.

Спопаде га ужас, хладан зној обузе
га.

— Сви је љаволи пошљели! — про-
шанта он, тарући чело својом марамом, —
не варам се, не варам се, буди сам, ва-
лај, а нијам нијесам, пошљелим ја те обли-
чије. Ово је она а што ми је тиснуло под
у руку говорехи ми: убиј, а што је, по
томе, хријел мије да убије... То је о-
драсница из Нема!...

Једна га обузе по читавом тијелу,
дрхташе као прут, и онда чак сити маси-
да бјеху.

Али након извешаја тренутака окр-
цу му се нешто сабоде, те одишави св-
јетљак, принаше се а савику да је бже-
промоти.

(Наставиће се)

то, у јавној савици показује велику а сру-
ку будишћу. — Овај исто тако сунце вода
се велика свјетлост оне зашпришале Господње,
која је живиот; да она народа буду учас-
ници науке и љубаве Господње. — Делав
је онда божанственим пренисе о свима
хришћанима у свијету; а кад према аску
свештеном просвјетити срасиота народа, да на-
та је нашој тај промисла спасоносна. За
својим спасоносно пут пошља Бог нашо
бжење међа бжедејатељство шаник
апостолима светоме Кирилу и Методију,
која иште прече научише хришћанској
вјери и показаше им пут, који ће на вода
спасоноу водите. Такве бжедеје, највеће
благодарење према славенским ученицима
и просвјетљенима водаа савику дужан у на-
шејој вјери ушрија тајате. Славенски народ
оно дужност према својим наставницима о
нашојем душевном бжедејама водаа је
испушљавао.

На ребошу прошлости 6. Априла св. т.
папуша се хиљада година, од када се свети
Методије и вјечност прославио. По томе до-
кле измешет је швјет Априла св. т. на сву
православну славенску цркву. Она ће тај
дан с највећом свечаношћу прославити и
том прославом одушка дати чувствну нашо-
ће благодарење према својима просвјети-
тељима светоме Кирилу и Методију.

Ако је један народ на свијету вје-
ром сачуван, то је завета а народ Црногор-
ски? За то његова је света и невабјесна
дужност, да с највећом оданомћу и свим
душевним снагом прослави хиљадегодиш-
нију велику својих добротвора св. Кирила
и Методија.

Зато овиме позивамо се обојета рда
часно свештенство и богоубавица укупу
народ Црногорски, да сваки у својој цркви
напошљама жолтвама прослави дан 6. Аду-
нога мјесца Априла, као хиљадегодишње
приважи свјетел апостола светог Кирила
и Методија. У овај савику приважица нашо
свештенство свечаношћу чисти ошљавица цркви-
ним знопица, нека слуге вечерну са бле-
нцем, саставиша апостолеку службу; на
савику приважица свакој ишвјету с мели-
чанијем а у своје вјерне божествену ли-
тургију; нека преко надлежних Кирије-
скијех старешина позове народ своје па-
ретије у цркву на божествену службу, да
у светоме храму достојну пошту ода сво-
јима учитељима св. Кирилу и Методију
акви свештеници присутниме народу у цр-
кви разговјетном проповијешу показе зна-
чије ове велике свечаности.

Ми као вјерни синови православне цр-
кве, ако се својим одавошмо овој великој
свечаности, тајем ћемо ашвунати велику
своју дужност према учитељима а просвје-
титељима. Истела — да код нас у Црној
Гори не чине се на ту сврху никакве спо-
дашње припреме, као што се то чини код
друге наше браће Славена особито код
драге нам браће Руса, којима сва средства
да то при руца стоје.

Наша свечаност ограничена је на саму
црквену свечаност, на службу Богу и на
гошам светим угодницима; али свечаност
сва у самој ствари због тога ништа мања
бити неће. Бог и његови светитељи не
шту од нас на уда са кандилом ни тањира
за надрло. — Од нас иште се чисто срце,
по ошме: „Блажени чисте сердцем“. Зато
о љубави браћо свештеници са укупу
народом своје зарочије на дан свечаности
своје савику похитате у цркву, па с најве-
ћим усрдием молише своје подшрије пред
савику својима просвјетитељима Кирилом
и Методијем. — Молише наше бити ће
прави параз наше највеће благодарењости
према њима. А то чиница дужна оно, зато:
што су они нас просвјетили науком Хри-
стовом; што смо њиховом изставом очува-
ли наш народни живиот; што имамо нашу
славенску књижевност; што нас успушљива-
ше на угледање мјесто међу осталим про-
свјетљеним хришћанским народима и што
њиховом систом радњом стојимо у зајед-
ни великога вода од преко 80 милиона
славенске живи православне браће.

Благодарење наша према нашим вели-
ким добротворима и учитељима св. Кирилом
и Методијем бити ће највећа; ако будемо у
нашем земљаном живиоту ходали хришћанском
отомом, коју су нам они показали? Ако
будемо напредовали свете заповиједи, ако
им они предадоше? Ако се будемо хришће-
молали да Господ Бог ушрија мир и уде-
ломислије у свету православној цркви са
славу Божију и благодарење вјерних свине
вених? Душом и срцем сви савику молише
се светоме Кирилу и Методију, да они као
божје угодници молише своје с намама
удруже за адрвање Његовог Височаштва,
највећа премисловаштво Господара Кирила
и Методија: да адрвање Његовог Височаш-
ства наше презљаваштво Владарке Књижев-
не Миленије; да адрвање Његове Свјетлости
Престолонашљавица Књаза Данијела, и за
адрвање свата Његовог Владарушог Дома;
за срећу, мир и напредак укупула право-
славнога народа. Амин.

Цетинје, 10. Марта 1883

Администратор Митрополит
Архиепископ Митрополит.

ИЗ ПРИВРЕДЕ.

Тешко је за праву. За право не
су се неможе бити бжедејатељство. Ишвјету
дјелав чисти а швјера, успушљиваше маришави,
а швјера тога, швјера своје швјера бжедејатељство.

Државна штампарија.